

การศึกษากลยุทธ์การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษา
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

พันตรีหญิง นวลทิพย์ อรุณศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาอุดมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ.2539

ISBN 974-634-285-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

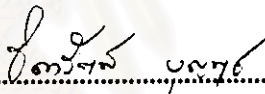
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษากลยุทธ์การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษา
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
โดย พันตรีหญิงนวลทิพย์ อรุณศรี
ภาควิชา อุดมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ รุ่งสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตารจน์ บุญบุษ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมา นาคคุณวุฒิ)

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

นวนิพนธ์ อรุณศรี : การศึกษากลยุทธ์การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (A Study of Strategies for Nursing Recruitment in the Higher Education Institutions under the Jurisdiction of the Ministry of University Affairs.) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. วิลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 208 หน้า . ISBN 974 - 634 - 285 - 1

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการรับเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล ของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล กลยุทธ์การรับเข้าศึกษา สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ในปัจจุบันและเสนอแนวทางพัฒนากลยุทธ์การรับเข้าศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แบบสอบถามนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และนักศึกษพยาบาลทั่วประเทศ แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหาร 10 คน (รัฐและเอกชน) ผู้นำองค์กรวิชาชีพ 3 คน ผู้บริหารโรงพยาบาล 5 คน และศิษย์เก่าคณะพยาบาลศาสตร์ 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าไคแอสควร์ (Chi-square test) และค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่าทุกสถาบันมีปรัชญาและวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตเหมือนกัน การรับเข้าศึกษาเป็นการสอบของทบวงมหาวิทยาลัยและจากการสอบของมหาวิทยาลัยโดยตรง การกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครและวิชาที่สอบเหมือนกันทุกสถาบัน ผู้สำเร็จการศึกษาต้องชดใช้ทุน 3 ปีและค่าใช้จ่ายในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสูงกว่าของรัฐมาก ส่วนปัญหาในการรับเข้าศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากสภาพในการรับเข้าศึกษา คือ ขาดการวัดทัศนคติ และความถนัดในวิชาชีพในการคัดเลือกผู้เข้าศึกษา ด้านคุณสมบัติผู้เข้าศึกษา ยังมุ่งเน้นการรับนักศึกษาหญิง การชดใช้ทุน 3 ปี เป็นอุปสรรคในการรับเข้าศึกษา ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสูง ทำให้จำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาน้อยลงการแนะแนวการศึกษาไม่ได้ผล เพราะยังมีนักเรียนจำนวนมากไม่เข้าใจวิชาชีพพยาบาล ด้านความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล พบว่า นักเรียนกลุ่มเลือกและกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนกลุ่มเลือกมีความคิดเห็นต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่านักเรียนกลุ่มไม่เลือก และนักเรียนกลุ่มเลือกมีความคิดเห็นสอดคล้องกับนักศึกษพยาบาลในประเด็นเดียวกัน

ด้านกลยุทธ์ในการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลในปัจจุบัน พบว่า คณะพยาบาลศาสตร์ยังไม่มีแผนกลยุทธ์ในการรับเข้าศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางพัฒนากลยุทธ์และแผนงานในการรับเข้าศึกษาไว้ 5 แผนงาน คือ แผนงานพัฒนาภาพลักษณ์วิชาชีพ แผนงานแนะแนวการศึกษา แผนงานพัฒนารูปแบบการรับเข้าศึกษา แผนงานพัฒนาการเรียนการสอน และแผนงานพัฒนาความก้าวหน้าและความมั่นคงในวิชาชีพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....อุดมศึกษา
สาขาวิชา.....อุดมศึกษา
ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิสิต พันตรีหญิง น. 9.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C743195: MAJOR HIGHER EDUCATION

KEY WORD: STRATEGIES / STRATEGIC PLANNING / NURSING RECRUITMENT

NUANTIP AROONSRI : A STUDY OF STRATEGIES FOR NURSING RECRUITMENT IN THE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF UNIVERSITY AFFAIRS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. WALLAPA DEVAHASTIN NA AYUDDHYA, Ph.D. 208 pp. ISBN 974-634-285-1

The purposes of this research were to study the state and problems of nursing recruitment in the higher education institutions under the Jurisdiction of the Ministry of University Affairs, high school students' opinion towards nursing as a profession, current strategies for nursing recruitment and to propose strategic planning development for nursing recruitment.

Data collected from samples included 398 highschool students, nursing students, alumni, deans of nursing faculties, head of nursing professional organizations and hospital administrators. Statistical analysis utilized were descriptive statistics, chi-square tests and t-test.

The finding indicated that all institution had the same philosophy and objectives in producing graduates. Student recruitments were from entrance examination of the Ministry of the University Affairs, and direct recruitment by the university. Qualification requirements and examinations were the same for all institutions. Graduates had commitment to serve 3 years for the governmental service. Also the cost for nursing students in private institutions was higher than that in public institutions. Problems in nursing recruitment were lack of aptitude test in recruitment process, emphasis on female applicants, three years commitment to government services after graduation, higher cost in private institutions and inefficiency of nursing education guidance. The students' opinion towards nursing profession between choosing and not choosing group was significantly difference at .01 level with the choosing group having better attitude towards nursing profession than that of the other group but was similar to nursing students' opinion.

The study also found that there was no written recruitment strategy in all nursing faculty. The researcher proposed five nursing recruitment strategic planning development programs: nursing image improvement program, nursing education guidance program, recruitment pattern development program, teaching and learning development program, and stability and career advancement program.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....อุดมศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต พันตรีหญิง น ๙

สาขาวิชา.....อุดมศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาดูแลเอาใจใส่อย่างดีของรองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่มีคุณค่า ของรองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตาร์จน์ บุญนุช คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนความเอื้ออาทร จากรองศาสตราจารย์ ดร. พชรฐิติ อาชาวำรุง อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ และคณาจารย์ในภาควิชาอุดมศึกษาทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมาในโอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ รองศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชิตาร์จน์ บุญนุช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สุวรรณโคต ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถามที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อน รุ่นพี่และรุ่นน้องในภาควิชาอุดมศึกษาทุกคนที่ให้ความช่วยเหลืออย่างประทับใจ และเป็นกำลังใจให้อยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ชนศักดิ์ บ้ายเที่ยง อาจารย์อัญญาพร หิรัญพฤษ และ อาจารย์ศรัณยูเกียรติ อนันต์สวัสดิ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาอุดมศึกษาทุกท่าน เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายในคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่อำนวยความสะดวกอย่างดียิ่ง ตลอดระยะเวลาการศึกษา

ท้ายนี้ขอขอบคุณ คุณวรรณพร คล้ายสุบรรณ และสมาชิกทุกคนในครอบครัวอรุณศรี ที่ทุ่มเท กำลังกายและกำลังใจตลอดจนกำลังทรัพย์ สนับสนุนผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน จนประสบผลสำเร็จในการศึกษาเป็นอย่างดี

พันตรีหญิง นวลทิพย์ อรุณศรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
คำถามในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ความจำกัดของการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
วิธีการดำเนินการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์	20
ตอนที่ 3 รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	57
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการรับเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล	60
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการรับเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล	70
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์การรับเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาลศาสตร์ในปัจจุบัน	104
ตอนที่ 4 การเสนอแนวทางพัฒนากลยุทธ์การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล	118
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	134
สรุปผลการวิจัย	136
อภิปรายผลการวิจัย	142
ข้อเสนอแนะ	156
รายการอ้างอิง.....	159
ภาคผนวก	166
ภาคผนวก ก.....	166
ภาคผนวก ข.....	187
ภาคผนวก ค.....	192
ภาคผนวก ง.	199
ภาคผนวก จ.	202
ประวัติผู้เขียน	208

สารบัญตาราง

ตารางที่

1.	จำนวนนักศึกษาที่รับเพิ่มในปีการศึกษา 2536 - 2541	28
2.	พยาบาลวิชาชีพที่จะมีในแต่ละปีตามแผนการผลิตในแผน ฯ 7และแผนการเพิ่มการผลิต ของทบวงมหาวิทยาลัย กับพยาบาลวิชาชีพที่ต้องการในแต่ละปีตั้งแต่ปี 2538 - 2563.....	29
3.	การจัดสรรอัตรากำลังบุคลากร.....	31
4.	ขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียน	49
5.	นักเรียนกลุ่มเลือกและไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาลจำแนกตามภูมิภาค.....	60
6.	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค	50
7.	ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถาบันอุดมศึกษา.....	62
8.	ผลการวิเคราะห์ประเด็นกลยุทธ์จากสภาพและปัญหาการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล.....	69
9.	นักเรียนกลุ่มเลือกและกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาลจำแนกตามอายุและภูมิสำเนา..	71
10.	การเปรียบเทียบอาชีพบิดาของนักเรียนระหว่างกลุ่มเลือกและไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล	72
11.	การเปรียบเทียบอาชีพมารดานักเรียนระหว่างกลุ่มเลือกและไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล	73
12.	การเปรียบเทียบรายได้ครอบครัวต่อเดือนของนักเรียนระหว่างกลุ่มเลือกและกลุ่ม ไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล	74
13.	ผลการเรียนภาคการศึกษาแรกปีการศึกษา 2538 ของนักเรียนกลุ่มเลือกและกลุ่ม ไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล	76
14.	การเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ของนักเรียนระหว่างกลุ่มเลือก และกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล	77
15.	การเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านภาพลักษณ์ของวิชาชีพพยาบาลและคณะพยาบาลศาสตร์ ของนักเรียนระหว่างกลุ่มเลือกและกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

16. การเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจและความสะดวกในการเรียนของนักเรียนระหว่างกลุ่มเลือกและกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล	81
17. การเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านสังคมของนักเรียนระหว่างกลุ่มเลือกและกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล	83
18. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนด้านค่านิยมการประกอบวิชาชีพพยาบาลระหว่างกลุ่มเลือกและกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล	84
19. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนด้านปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ระหว่างกลุ่มเลือกและกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล	85
20. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนด้านการดำเนินการรับเข้าศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ ระหว่างกลุ่มเลือกและกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล.....	86
21. นักศึกษาพยาบาลจำแนกตามอายุ และภูมิลำเนา	88
22. นักศึกษาพยาบาลจำแนกตามอาชีพบิดา อาชีพมารดา และรายได้ครอบครัวต่อเดือน.....	89
23. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลด้านหลักสูตรพยาบาลศาสตร์	91
24. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลด้านภาพลักษณ์ของวิชาชีพพยาบาลและคณะพยาบาลศาสตร์	92
25. ความคิดเห็นของศึกษาพยาบาลด้านเศรษฐกิจและความสะดวกในการเรียน	93
26. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลด้านการประกอบวิชาชีพพยาบาล	94
27. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลด้านปัจจัยภายนอกอื่น ๆ	96
28. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลด้านสภาพการเรียนการสอนในคณะพยาบาลศาสตร์	96
29. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลด้านการดำเนินการรับเข้าศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์	97
30. ผลการวิเคราะห์ประเด็นกลยุทธ์จากความคิดเห็นของนักเรียน และนักศึกษาพยาบาล....	99
31. สรุปการวิเคราะห์ประเด็นกลยุทธ์การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลตามสภาพปัจจัยภายนอกและปัจจัยคณะพยาบาลศาสตร์.....	109

ตารางแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1. กระบวนการพัฒนาการวางแผนกลยุทธ์	14
2. แนวทางการพัฒนาแผนงานพัฒนาภาพลักษณ์วิชาชีพ	118
3. แนวทางการพัฒนาแผนงานแนะแนวการศึกษา	119
4. แนวทางการพัฒนาแผนงานพัฒนารูปแบบการรับเข้าศึกษา	120
5. แนวทางการพัฒนาแผนงานพัฒนาการเรียนการสอน	121
6. แนวทางการพัฒนาแผนงานพัฒนาความก้าวหน้าและความมั่นคงในวิชาชีพ	122
7. การกำหนดแผนกลยุทธ์	123

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย